

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

УХВАЛЕНО

Рішенням вченої ради
Харківського національного
економічного університету
імені Семена Кузнеця
від 14.02.2023 року
протокол №2

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказом ректора Харківського
національного економічного університету
імені Семена Кузнеця
від 14.02.2023 року №45

Володимир ПОНОМАРЕНКО

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«ЕКОНОМІКА»

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

третій (освітньо-науковий)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

доктор філософії

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

05 Соціальні та поведінкові науки

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

051 Економіка

Харків
2023

Преамбула

РОЗРОБНИКИ ОНП у складі:

Гарант освітньої програми:

Галина НАЗАРОВА – доктор економічних наук, професор завідувач кафедри соціальної економіки;

Члени робочої групи:

Олег ІВАНІСОВ – кандидат економічних наук, доцент кафедри соціальної економіки;

Олександр ПУШКАР – доктор економічних наук, професор завідувач кафедри комп'ютерних систем і технологій;

Катерина ДЕМЧЕНКО – здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії;

Ганна ДОРОШЕНКО – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та менеджменту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Розглянуто на засіданні кафедри соціальної економіки, протокол №5, від 24.12.2022 року.

Розглянуто вченою радою факультету економіки і права, протокол №5, від 20.01.2023 року.

ОНП ОНОВЛЕНО НА ПІДСТАВІ:

1. Законодавчих та нормативних актів:

Національної рамки кваліфікацій, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України № 1341 від 23.11.2011 р. (із змінами відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 519 від 26.06.2020 р.);

Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (із змінами).

Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затверджений Постановою КМУ №44 від 12 січня 2022 р.;

Стандарту вищої освіти зі спеціальності 051 Економіка для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти;

2. Нормативних документів ХНЕУ ім. С. Кузнеця:

Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в аспірантурі (поза аспірантурою) та докторантурі Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (нова редакція);

Положення про організацію освітнього процесу у ХНЕУ ім. С. Кузнеця;

Положення про розроблення, затвердження, моніторинг, періодичний перегляд та оновлення освітніх програм у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (введено в дію наказом ректора

№ 237 від 30.12.2020 р.);

Кодекс академічної доброчесності Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів (додаються).

I. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії Doctor of Philosophy
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка 051 Economics
Освітньо-наукова програма	Економіка Economics
Форми здобуття освіти, обсяг освітньої програми в кредитах ЄКТС та терміни навчання	очна (денна) форма – 55 кредитів, 4 роки; заочна форма – 55 кредитів, 4 роки
Наявність акредитації	Акредитована Вищою Радою з оцінки наукових досліджень та вищої освіти, Франція (сертифікат про акредитацію від 17.06.2019 р.), визнано Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти 27.11.2019 р. (протокол 16). Термін дії сертифіката до 1 червня 2024 р.
Мови навчання	українська, англійська
Структурний підрозділ, відповідальний за ОП	кафедра соціальної економіки
Вимоги до зарахування	Згідно з Правилами прийому до аспірантури Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, до аспірантури на конкурсній основі приймаються особи, які здобули вищу освіту ступеня магістра (спеціаліста). До вступних випробувань допускаються особи, які вчасно подали всі необхідні для вступу документи згідно з Правилами. Набір до аспірантури для здобуття ступеня доктора філософії здійснюється за результатами вступного іспиту з іноземної мови (англійської, німецької, французької на вибір в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти) у письмовій формі та вступного іспиту зі спеціальності (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності) у письмовій формі за білетами. При розрахунку конкурсного балу вступника до аспірантури також враховуються додаткові бали, що нараховуються за попередні науково-дослідницькі досягнення за спеціальністю (Правила прийому до аспірантури Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця).
Обмеження щодо форм навчання	Немає
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з економіки
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – Доктор філософії . Спеціальність – 051 Економіка . Освітньо-наукова програма – «Економіка» .
Мета освітньо-наукової програми	Підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних, інтегрованих у європейський та світовий науковий простір докторів філософії у галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю 051 Економіка, здатних до самостійної науково – дослідницької, науково – організаційної, викладацької та практичної діяльності у сфері економіки та бізнесу.

Орієнтація освітньої програми	<p>Загальний:</p> <ul style="list-style-type: none"> – набуття навичок проведення наукових та прикладних досліджень у сфері економіки; – підготовка фахівців для сфери вищої освіти (викладачів дисциплін професійного циклу та дослідників). <p>Спеціальний:</p> <ul style="list-style-type: none"> – підготовка дослідників, здатних проводити комплексний аналіз на різних рівнях господарювання; – орієнтація на використання інноваційних технологій у науковій та педагогічній діяльності, роботу із спеціалізованими пакетами прикладних програм. <p>Освітня концепція націлена на удосконалення системи підготовки докторів філософії за спеціальністю Економіка у рамках сприяння реалізації державних і регіональних стратегій розвитку, планів дій щодо підвищення конкурентоспроможності України на світовому ринку, покращенню соціально-економічних показників держави як на макро-, так і на мікрорівні; визначення основних завдань і рекомендацій стосовно навчального процесу, головної мети і стратегії надання вищої освіти згідно з багаторічними традиціями ХНЕУ ім. С. Кузнеця на засадах виховання творчої, самосвідомої, патріотичної і всесторонньообізнаної особистості.</p> <p>Особливо актуальним у сучасних умовах є підготовка науковців, які досконало володіють методологічним апаратом теоретичних і практичних досліджень не тільки у своїй галузі знань, а й здатні встановлювати взаємозв'язок з усіма соціально-економічними явищами і процесами, що так чи інакше стосуються галузі економіки. Тому дана програма містить як вузькоспеціалізовані модулі, метою яких є формування професійних компетентностей відповідно до обраної спеціальності, так і модулі, завданням яких є удосконалення навичок із проведення міждисциплінарних досліджень, побудови наукових гіпотез та застосування елементів творчого пошуку під час аналізу усталених парадигм. Окремі дисципліни та теми присвячені вивченню сучасних інформаційних технологій та їх використанню у організації наукових досліджень та практичній діяльності вітчизняних підприємств.</p>
Фокус та особливості (унікальність програми)	<p>ОНП має комплексний соціально-економічний характер та сприяє: отриманню теоретичних знань; розумінню сучасних проблем економічного та соціального розвитку; набуттю здатності розробляти новітні економічні концепції; оволодінню методологією проведення соціально-економічних досліджень, методами статистичного аналізу, економічно-математичного моделювання, сучасними ІТ-технологіями, інноваційними та педагогічними практиками, що забезпечує унікальність та синергетичний ефект у підготовці докторів філософії з економіки.</p> <p>Унікальність ОНП полягає у тому, що у підготовці висококваліфікованих фахівців задіяно потенціал пулу кафедр економічного, підприємницького, управлінського, бізнесового, комп'ютерного, економіко-математичного спрямування, що охоплює широкий спектр соціально-економічних проблем, створюючи багатофункціональні компетентності на основі унікального набору освітніх компонентів.</p> <p><i>Ключові слова:</i> соціальна економіка, аналіз економічних систем, математичні методи в економіці, креативна економіка.</p>
Опис предметної області	<p>Об'єкт діяльності: теорія, методологія наукового дослідження, феномени, явища і проблеми сучасних економічних процесів та систем.</p> <p>Цілі навчання: підготовка фахівців вищої кваліфікації з економіки, здатних розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері економіки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.</p>

	<p>Теоретичний зміст предметної області: загальні закони та тенденції економічного розвитку, мотивація та поведінка суб'єктів ринку; теорії мікро-, макро- і міжнародної економіки; сучасні кількісні методи аналізу економічних процесів; інституціональний і міждисциплінарний аналіз; закономірності сучасних соціально- економічних процесів; теорії економічного управління для різних виробничих систем і секторів економіки.</p> <p>Методи, методики та технології: загальнонаукові та спеціальні методи, методики та технології, застосування яких уможливило виконання оригінального наукового дослідження у сфері економіки, результати якого мають наукову новизну, теоретичну та практичну цінність.</p> <p>Інструментарій та обладнання: інформаційно-комунікаційні системи, пакети прикладних програм, прилади та обладнання, необхідні для виконання наукових досліджень та забезпечення використання інноваційних технологій у науково-педагогічній діяльності.</p>
Академічна мобільність	<p>Здобувачі освітньо-наукової програми 051 Економіка мають можливість брати участь у академічній мобільності за наступними програмами:</p> <p>«Школа соціального підприємництва» доктора економічних наук, професора Яна-Урбана Сандала, ректора Інституту Д-ра Яна-Урбана Сандала (Фінстадійордет, Норвегія);</p> <p>Польсько-українській літній табір, що організований польською Національною асоціацією докторантів на базі Варшавського університету природничих наук (м. Варшава, Польща);</p> <p>Тренінги міжнародної мобільності персоналу Еразмус+ «Інтернаціоналізація вищої освіти у 2022-2023 роках і надалі – Україна у фокусі» в Західному університеті Тімішоари (Румунія).</p>
Академічні права випускників	<p>Після захисту дисертації претендувати на підготовку в докторантурі для здобуття наукового ступеня доктора наук (DSc: Doctor of Science) та додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.</p>
Професійні права	<p>Пропоновані місця працевлаштування: Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, підприємства державної та приватної власності, ЗВО, науково-дослідні інститути (станції, лабораторії), обласні управління економіки, департаменти економічного розвитку і торгівлі, економічної політики та ін., органи місцевого самоврядування, громадські організації.</p>
Працевлаштування випускників	<p>Посади згідно класифікатора професій України (ДК 003:2010 (діючого)): доцент (2310.1), професор (2310.1), директор (начальник) професійного навчально-виховного закладу (професійно-технічного училища, професійного училища і т. ін.) (1210.1), директор (ректор, начальник) вищого навчального закладу (технікуму, коледжу, інституту, академії, університету і т. ін.) (1210.1), директор науково-дослідного інституту (1210.1), директор центру підвищення</p>
Працевлаштування випускників	<p>кваліфікації (1229.4), завідувач (начальник) відділу (виробничого, торгівельного, економічного, фінансового, дослідного, науково-дослідного та ін.) (1237.2), завідувач відділення у коледжі (1221.2), завідувач лабораторії (науково-дослідної) (1237.2), молодший науковий співробітник (2213.1), науковий співробітник (2213.1); керівні працівники апарату центральних органів державної влади (1229.1), керівні працівники апарату місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування (1229.3), керівники підрозділів у сфері освіти та виробничого навчання (1229.4), керівники підрозділів кадрів і соціально-трудова відносин (1232).</p>

II. Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей. СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами. СК03. Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності. СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти. СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції. СК06. Здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей. СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проекти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності. СК08. Здатність визначати нові тренди і тенденції розвитку соціально-економічних явищ і процесів, виявляти причинно-наслідкові зв'язки із застосуванням креативних технологій у здійсненні наукових досліджень.

З метою забезпечення кореляції визначених компетентностей з класифікацією компетентностей НРК використовується матриця відповідності визначених компетентностей та дескрипторів НРК, яка є інформаційним додатком (**Таблиця 1 Пояснювальної записки**).

III. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання за спеціальністю 051 Економіка

Результати навчання:

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.

РН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.

РН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН04. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи.

РН05. Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з урахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.

РН06. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН07. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

РН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми

РН09. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

РН 10. Застосовувати креативні технології та математичні методи і моделі при здійсненні наукових досліджень та виявленні причинно-наслідкових зв'язків і тенденцій розвитку економічних явищ та процесів.

РН 11. Пропонувати нові рішення в соціально-економічній сфері для забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку в новій світовій соціоекономічній реальності.

IV. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ

4.1. Структура програми та освітні компоненти

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальність: 051 Економіка

Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 051 Економіка становить 55 кредитів ЄКТС.

Вибіркова складова освітньо-наукової програми становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС.

Термін навчання: очна (вечірня, денна) форма – 4 роки; заочна форма – 4 роки.

Складові освітньо-наукової програми		Кредити ЄКТС	Структура, %
ОБОВ'ЯЗКОВА СКЛАДОВА		35	64%
ВИБІРКОВА СКЛАДОВА		20	36%
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ :		55	100%
<i>в тому числі: вибіркова складова</i>		20	36
ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ			
<i>ОБОВ'ЯЗКОВА СКЛАДОВА</i>			
ОК1	Іноземна мова*	6	Залік
ОК 2	Філософія науки	4	Екзамен
ОК3	Методологія та організація наукових досліджень	6	Залік
ОК4	Математичні методи та моделі у наукових дослідженнях	5	Залік
ОК5	Педагогічна практика	5	Звіт
ОК6	Українська мова як іноземна**	4	Залік
ВСЬОГО ОБОВ'ЯЗКОВА СКЛАДОВА:		26	-
<i>ВИБІРКОВА СКЛАДОВА</i>			
ВК 1	Вибіркова навчальна дисципліна 1	5	Залік
ВСЬОГО ВИБІРКОВА СКЛАДОВА:		5	-
ВСЬОГО ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ		31	-
ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ			
<i>ОБОВ'ЯЗКОВА СКЛАДОВА</i>			
ОК 7	Соціальна економіка та політика	4	Екзамен
ОК 8	Креативна економіка	5	Залік
ВСЬОГО ОБОВ'ЯЗКОВА СКЛАДОВА:		9	-
<i>ВИБІРКОВА СКЛАДОВА</i>			
ВК 2	Вибіркова навчальна дисципліна 2	5	Залік
ВК 3	Вибіркова навчальна дисципліна 3	5	Залік
ВК 4	Вибіркова навчальна дисципліна 4	5	Залік
ВСЬОГО ВИБІРКОВА СКЛАДОВА:		15	-
ВСЬОГО ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ:		24	-
РАЗОМ:		55	-

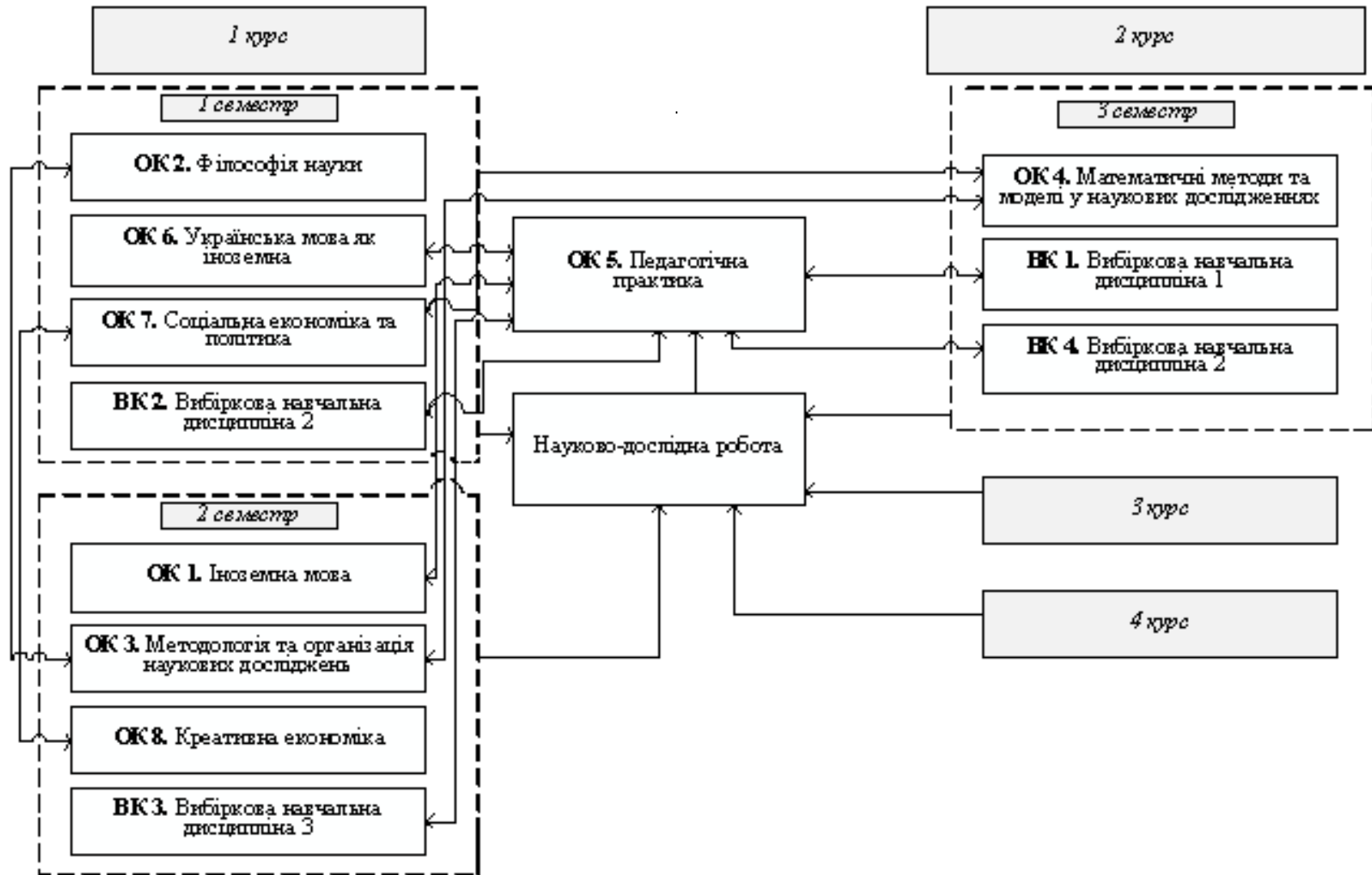

4.2. ВИБІРКОВА СКЛАДОВА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

Вибіркова складова освітньо-наукової програми складається з 20 кредитів ЄКТС та входять до загального обсягу кредитів. Індивідуальний навчальний план здобувача, крім обов'язкових складових, містить перелік дисциплін за вибором здобувача.

Вибіркова складова полягає у вільному виборі здобувачами дисциплін, які формують здобуття знань із спеціальності, а також вибір дисциплін, що пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням із своїм науковим керівником. Здобувач також має право обрати дисципліну, яка пропонується для інших рівнів вищої освіти. Взяти участь у формуванні вибіркової складової можуть усі кафедри університету.

**4.3. Структурно-логічна схема освітньо-наукової програми ЕКОНОМІКА
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти**

V. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здійснюється разовою спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти чи наукової установи на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання здобувачем його індивідуального навчального плану та плану наукової роботи. Звітування здобувачів про виконання індивідуального плану проводиться 2 рази на рік на засіданні кафедри, за якою закріплений здобувач на час підготовки в аспірантурі.
Вимоги до заключної кваліфікаційної роботи	Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання на межі економічних, географічних, педагогічних наук, державного управління, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань з економіки та наук, що входять до її структури і оприлюднені у відповідних публікаціях. Вимоги до оформлення дисертацій встановлює МОН України. Обсяг основного тексту дисертації 6,5-8,5 авторський аркуша.
Вимоги до публічного захисту	Вимоги щодо процедури та особливих умов проведення публічного захисту визначаються Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженим постановою КМУ №44 від 12 січня 2022 р.

VI. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти визначаються відповідно до Європейських стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти та статті 16 Закону України «Про вищу освіту». У Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця функціонує система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів визначених проектом стандарту вищої освіти за спеціальністю: 051 Економіка

Політика щодо забезпечення якості вищої освіти	Політика Університету щодо забезпечення якості реалізується через внутрішні процеси забезпечення якості із залученням всіх структурних підрозділів Університету та учасників освітнього процесу. Є публічною та відкритою для всіх учасників освітнього процесу, а також різних стейкхолдерів. Основні принципи внутрішнього забезпечення якості освіти у ХНЕУ ім. С. Кузнеця: відповідальності; відповідності; адекватності; автономності; вимірюваності; академічної культури; відкритості. Основні процедури внутрішнього забезпечення якості освіти в ХНЕУ ім. С. Кузнеця: формалізація політики якості, стратегічних цілей, завдань постійного поліпшення якості; розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм; забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково- педагогічних працівників; забезпечення студентоцентрованого навчання, викладання та
---	--

	<p>оцінювання здобувачів вищої освіти; забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу; забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти; підготовка та проведення маркетингово-моніторингових та соціально- психологічних досліджень для визначення потреб ринку праці, вимог стейкхолдерів вищої освіти, якості надання освітніх послуг і задоволеності якістю освітньої діяльності та якістю освіти; залучення стейкхолдерів вищої освіти (здобувачів вищої освіти, роботодавців, представників академічної спільноти тощо) до прийняття рішень за напрямками внутрішнього забезпечення якості; зовнішнє оцінювання якості діяльності ХНЕУ ім. С. Кузнеця за результатами участі в національних та міжнародних рейтингах вищих навчальних закладів, виконання ліцензійних вимог, акредитації.</p>
<p>Забезпечення якості розроблення, затвердження, моніторингу, перегляду та оновлення освітніх програм</p>	<p>Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм здійснюється згідно з діючими нормативними актами в ХНЕУ ім. С. Кузнеця.</p> <p>Перегляд освітніх програм здійснюється на основі аналізу задоволення освітніх потреб здобувачів вищої освіти: можливості побудови індивідуальної траєкторії навчання, дотримання академічних свобод в освітньому процесі, задоволеності якістю освітньої програми, тощо; роботодавців: якості формування загальних та фахових компетентностей, актуальних та соціальних навичок (soft skills); інших стейкхолдерів.</p> <p>Для перегляду освітніх програм використовуються: онлайн опитування, проведення дослідження фокус-групи, аналіз документів, аналіз ситуації, самооцінка робочою групою відповідно до вимог щодо структури та змісту освітньої програми.</p> <p>Періодичність перегляду освітніх програм здійснюється: а) щорічно за результатами моніторингу; б) після завершення освітньої програми здобувачами вищої освіти.</p>
<p>Забезпечення зарахування, досягнення, визнання та атестація здобувачів</p>	<p>Оцінювання здобувачів вищої освіти є послідовним, прозорим та проводиться відповідно до встановлених в Університеті процедур згідно з нормативними актами.</p> <p>Щорічне оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до визначених освітньою програмою форм контролю; порядку оцінювання результатів навчання, що висвітлюється в робочих програмах навчальних дисциплін, робочих планах (технологічних картах) навчальних дисциплін, силабусах навчальних дисциплін; обліку результатів навчання, який ведеться з використанням програмного забезпечення корпоративної інформаційної системи управління (електронний журнал) та інформаційного середовища Персональної навчальної системи (ПНС) Університету. Оприлюднення результатів успішності, оцінювання результатів навчання відбувається через звіт «Інформація про поточну успішність та відвідування занять за навчальними дисциплінами семестру» (сайт Університету) та на сайті ПНС. Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється на основі 100-бальної накопичувальної бально-рейтингової системи.</p> <p>Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти завершується атестацією, яка здійснюється разовою спеціалізованою вченою радою Університету (або іншого закладу вищої освіти), утвореною для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.</p>

<p>Забезпечення якості студентоцентрованого навчання, викладання та оцінювання</p>	<p>Студентоцентроване навчання реалізується через організацію освітнього процесу, що передбачає: заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу; створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії; побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу. Передбачає надання можливості вибору здобувачем вищої освіти змісту, темпу, способу та місця навчання, а також ґрунтується на реалістичності запланованого навчального навантаження.</p>
<p>Забезпечення якості науково-педагогічних працівників</p>	<p>Педагогічні та науково-педагогічні працівники Університету можуть підвищувати кваліфікацію за різними формами, видами та у різних суб'єктів підвищення кваліфікації. Забезпечення підвищення кваліфікації відбувається за рахунок: удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань з урахуванням вимог відповідного професійного стандарту (у разі його наявності); набуття досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у межах спеціальності та/або професії, та/або займаної посади; формування та розвитку цифрової, управлінської, комунікаційної, медійної, інклюзивної, мовленнєвої компетентностей тощо.</p> <p>Щорічне рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів Університету здійснюється за рахунок використання механізмів оцінювання та самооцінювання результативності науково-педагогічної діяльності, її спрямованості на пріоритети розвитку національної системи вищої освіти, стратегії розвитку Університету, особистісного професійного розвитку науково- педагогічних працівників. Підсумки рейтингового оцінювання підводяться за результатами діяльності, досягнутими протягом навчального року. Оприлюднення результатів щорічного оцінювання науково-педагогічних працівників, кафедр та факультетів відбувається на засіданні вченої ради Університету.</p>
<p>Ресурсне забезпечення освітнього процесу (навчальні ресурси та підтримка здобувачів вищої освіти)</p>	<p>Заклад вищої освіти забезпечує освітній процес необхідними та доступними ресурсами (кадровими, методичними, матеріальними, інформаційними та ін.) та здійснює відповідну підтримку здобувачів.</p> <p>При плануванні, розподілі та наданні навчальних ресурсів і забезпеченні підтримки здобувачів вищої освіти враховуються їх потреби та принципи студентоцентрованого навчання.</p> <p>Організаційно-методична підтримка самостійної роботи здобувачів вищої освіти полягає у розробці методичних, дидактичних, інструктивних матеріалів, наданні можливості формувати, закріплювати, поглиблювати й систематизувати отримані під час аудиторних занять знання та вміння, здійснювати самопідготовку й самоконтроль опанування освітньої-професійної програми та реалізується через Персональну навчальну систему ХНЕУ ім. С. Кузнеця.</p> <p>Внутрішнє забезпечення якості вищої освіти гарантує, що всі необхідні ресурси відповідають цілям навчання, є загальнодоступними, а здобувачі вищої освіти поінформовані про їх наявність.</p>

<p>Інформаційне забезпечення (інформаційний менеджмент)</p>	<p>З метою управління освітнім процесом розроблено ефективну політику в сфері інформаційного менеджменту та відповідну інтегровану інформаційну систему управління освітнім процесом. Дана система передбачає автоматизацію основних функцій управління освітнім процесом, зокрема: забезпечення проведення вступної кампанії, планування та організацію освітнього процесу; доступ до навчальних ресурсів; облік та аналіз успішності здобувачів вищої освіти; адміністрування основних та допоміжних процесів забезпечення освітньої діяльності; управління кадрами та ін.</p>
<p>Публічність інформації про освітні програми, освітню, наукову діяльність</p>	<p>Достовірна, об'єктивна, актуальна, своєчасна та легкодоступна інформація про освітню діяльність за спеціальністю 051 Економіка публікується на сайті ХНЕУ ім. С. Кузнеця, включаючи програми для потенційних здобувачів, випускників, інших стейкхолдерів і громадськості.</p> <p>Надається інформація про освітню діяльність за спеціальністю 051 Економіка, включаючи програми, критерії відбору на навчання; заплановані результати навчання за цими програмами; кваліфікації; процедури навчання, викладання та оцінювання, що використовуються; прохідні бали та навчальні можливості, доступні для здобувачів тощо.</p>
<p>Забезпечення академічної доброчесності</p>	<p>Забезпечення запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників закладу вищої освіти та здобувачів вищої освіти реалізується через політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, регулюється такими документами ХНЕУ ім. С. Кузнеця: Кодекс академічної доброчесності; Кодекс професійної етики та організаційної культури працівників і здобувачів вищої освіти ХНЕУ ім. С. Кузнеця; Положення про комісію з питань академічної доброчесності ХНЕУ ім. С. Кузнеця.</p> <p>Перевірка наукових праць науково-педагогічних працівників Університету та здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою інтернет-сервісів на основі відкритих інтернет-ресурсів та системи StrikePlagiarism.com, що діє на підставі Ліцензійного Договору про надання права користування антиплагіатним програмним забезпеченням. ХНЕУ ім. С. Кузнеця у своїй діяльності дотримується законодавства України в сфері виявлення, протидії та запобігання корупції, забезпечення гендерної рівності, недопущення дискримінації.</p> <p>Положення про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій регламентує застосування заходів щодо виявлення та попередження конфліктних ситуацій, алгоритм дій у зв'язку із встановленням таких ситуацій та способи їх врегулювання. Зокрема, у наукових публікаціях та усних висловлюваннях забороняється вживання дискримінаційної лексики, дискримінаційних висловлювань та мови ненависті, заохочується (у випадку доречності) наголошення на важливості принципів гендерної рівності та недискримінації, запобігання корупції, презентування даних у аналітичних матеріалах з урахуванням гендерної та недискримінаційної компоненти аналізу.</p>

VII. Перелік нормативних документів, на яких базується освітньо-наукова програма

1. ESG 2015 (Стандарти та рекомендації із забезпечення якості в ЄПВО) – https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf
2. EQF 2017 (Європейська рамка кваліфікацій) – <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ceed970-518f-11e7-a5ca-01aa75ed71a1/language-en> <https://ec.europa.eu/ploteus/content/descriptors-page>
3. QF EHEA 2018 (Рамка кваліфікацій ЄПВО) – http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Communique_AppendixIII_952778.pdf
4. ISCED (Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО) 2011 – <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf> <http://uis.unesco.org/en/topic/international-standardclassification-education-isced>
5. ISCED-F (Міжнародна стандартна класифікація освіти – Галузі, МСКО-Г)2013 – <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standardclassification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-field-descriptions-2015-en.pdf>
6. Закон «Про вищу освіту» – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
7. Закон «Про освіту» – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
8. Національна рамка кваліфікацій, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України № 1341 від 23.11.2011 р. (із змінами відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 519 від 26.06.2020 р.);
9. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010. – <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>
10. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (із змінами).
11. Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затверджений Постановою КМУ №44 від 12 січня 2022 р.;
12. Стандарт вищої освіти зі спеціальності 051 Економіка для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти;
13. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 01.10.2019 р. № 1254), схвалені сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 3 від 21 червня 2019 р.).
14. Указ Президента України «Питання європейської та євроатлантичної інтеграції» від 20 квітня 2019 р. № 155/2019 –

<https://www.president.gov.ua/documents/1552019-26586>

15. Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в аспірантурі (поза аспірантурою) та докторантурі Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (нова редакція);

16. Положення про організацію освітнього процесу у ХНЕУ ім. С. Кузнеця;

17. Положення про розроблення, затвердження, моніторинг, періодичний перегляд та оновлення освітніх програм у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (введено в дію наказом ректора

18. № 237 від 30.12.2020 р.);

19. Кодекс академічної доброчесності Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Пояснювальна записка

Матриця відповідності визначених компетентностей дескрипторам НРК та матриця відповідності визначених результатів навчання та компетентностей представлені в Таблицях 1 і 2.

Матриця відповідності визначених компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Відповідальність і автономія
Перелік компетентностей	ЗН1 Теоретичні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності.	УМ1 Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики.	К1 Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством загалом.	АВ1 Демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.
		УМ2 Започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.	К2 Використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях.	АВ2 Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.
		УМ3 Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей.		
Загальні компетентності				
ЗК01	ЗН1	УМ1, УМ3	К1, К2	АВ2
ЗК02		УМ1, УМ2	К1, К2	АВ1
ЗК03	ЗН1	УМ2, УМ3	К2	АВ1, АВ2
ЗК04		УМ1, УМ3	К1	АВ1
ЗК05	ЗН1	УМ1, УМ2	К1	АВ2
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК01	ЗН1	УМ1, УМ3	К1	АВ1
СК02			К1, К2	
СК03		УМ1	К2	АВ2
СК04	ЗН1	УМ2		АВ1
СК05		УМ2, УМ3	К2	АВ2
СК06		УМ2		АВ1
СК07	ЗН1	УМ2, УМ3	К1, К2	АВ1
СК08		УМ1, УМ3	К1	АВ1, АВ2

Матриця відповідності визначених результатів навчання, компетентностей та освітніх компонентів

	Програмні результати навчання	Загальні компетентності					Спеціальні (фахові) компетентності							
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	7	8
PH01	Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.	OK8	OK3	OK7		OK7	OK3				OK7	OK4		
PH02	Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.	OK3	OK7	OK7				OK1, OK6		OK5	OK8			OK3
PH03	Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.	OK8	OK7		OK8		OK7		OK3		OK7	OK4	OK8	OK7
PH04	Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи.		OK4						OK3		OK3	OK4		
PH05	Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.			OK7	OK8	OK2	OK3	OK1, OK6			OK7		OK8	OK2
PH06	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.			OK1, OK6	OK1, OK6,		OK1, OK6	OK1, OK6						

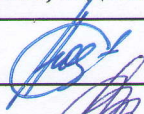

	Програмні результати навчання	Загальні компетентності					Спеціальні (фахові) компетентності							
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	7	8
PH07	Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.					OK2				OK5				OK5
PH08	Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.	OK7	OK3			OK2	OK8		OK4				OK7	
PH09	Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.	OK3	OK4		OK8				OK4		OK3	OK4		OK4
PH10	Застосовувати креативні технології та математичні методи і моделі при здійсненні наукових досліджень та виявленні причинно-наслідкових зв'язків і тенденцій розвитку економічних явищ та процесів.				OK8				OK3	OK5		OK4		OK8
PH11	Пропонувати нові рішення в соціально-економічній сфері для забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку в новій світовій соціо-економічній реальності.			OK7	OK8						OK7	OK4		OK7

Гарант ОНП «Економіка»

Галина НАЗАРОВА

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-наукової програми «Економіка»

Назва структурного/функціонального підрозділу	Дата, підпис
1. Завідувач відділу аспірантури і докторантури	
2. Керівник відділу забезпечення якості освіти	
3. Завідувач кафедри соціальної економіки	
4. Проректор з навчально-методичної роботи	
5. Перший проректор	

REVIEW
of the Educational and Scientific Program «Economics»
of the third (educational and scientific) level of higher education
in the specialty 051 «Economics»
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

The current crisis stage of Ukraine's development is characterized by a complex transition to the transformational foundations of social policy, the economy, as well as a politically organized, socially responsible society, in which the level of economic activity and labor innovation is gradually increasing, and a new structure of the socio-economic space is being formed. All these transformations require qualitative changes in the economic training of specialists capable of obtaining scientific and applied results that can contribute to the solution of modern problems in the field of economics, and have regional and national importance. The educational and scientific program «Economics», developed by Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, is aimed at training such specialists.

The educational and scientific program «Economics» is distinguished by its logical structure, compliance of the declared disciplines with the goals of the program, its key and strategic tasks, learning outcomes and acquired competencies. High-quality training of higher education holders of the degree of PhD for future scientific and teaching activities is ensured by the appropriate educational components of the cycles of general professional training. Pedagogical practice provided in the program contributes to the formation of the necessary skills and abilities for teaching academic disciplines in institutions of higher education, organization of educational and pedagogical work, etc. Sufficient attention is paid to the humanitarian component, which is one of the main requirements for obtaining the degree of higher education «PhD».

Regarding the methods, techniques and technologies of scientific knowledge, the following can be distinguished within the scope of this educational and scientific program: monitoring, analytical processing of information, interpretation of information, methods of making and implementing managerial decisions.

Among the advantages of the program, we can mention the possibility of forming an individual educational trajectory due to the presence of selective educational components.

Therefore, it can be stated that the Educational and scientific Program «Economics» of the third (educational and scientific) level of higher education, specialty 051 «Economics» of the field of knowledge 05 «Social and behavioral sciences» is in full compliance with the requirements set forth for this type of documents; its implementation of complex and targeted approaches to the training of specialists with the necessary skills and competences for further professional and scientific activities, therefore, about the feasibility of carrying out Educational and scientific Program at Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics. Thus, proposed by the Department of Social Economy of Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics educational and scientific program «Economics» can be recommended for practical use.

Vice-Rector for Science of the Baltic International Academy,
Dr.sc.soc., asoc. Prof. Vladislavs Volkovs

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-наукову програму «Економіка»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
спеціальності 051 «Економіка»
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця

Розроблена Харківським національним економічним університетом імені Семена Кузнеця освітньо-наукова програма враховує та повністю відповідає вимогам Стандарту вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 051 «Економіка». Освітньо-наукова програма «Економіка» спрямована на розвиток освіти дорослих та науки, що є потужним інструментом соціально-економічного розвитку економіки України. Це обумовлює необхідність розвитку даної освітньо-наукової програми, а отже і підготовки кваліфікованих фахівців, здатних до виконання наукових досліджень з економіки та здійснення викладацької роботи на високому професійному рівні.

Освітньо-наукова програма «Економіка» має логічну структуру, що дозволяє здобувачам вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня досягти програмних результатів навчання та оволодіти загальними й спеціальними компетентностями. Якісна підготовка докторів філософії, здатних на високому рівні здійснювати наукову та викладацьку діяльність за рецензованою освітньо-науковою програмою, можлива завдяки відповідності освітніх компонентів меті, завданням та фокусу освітньо-наукової програми.

Перевагами освітньо-наукової програми «Економіка» є: наявність педагогічної практики, що сприяє розвитку педагогічної майстерності майбутніх докторів філософії; можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії навчання за рахунок наявності значної кількості цікавих і придатних для використання під час здійснення наукових досліджень вибіркового освітніх компонентів, а також реалізації результатів неформальної освіти та академічної мобільності; спрямування освітньо-наукової програми на розвиток здатності до формування інноваційних рішень теоретичного та прикладного спрямування; можливість вивчення аспірантами використання математичних методів та моделей у наукових дослідженнях, що сприяє суттєвому підвищенню якості дисертаційних робіт.

Освітньо-наукова програма «Економіка» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», розроблена в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, має високий науково-методичний рівень, відповідає пріоритетним напрямкам розвитку економічної науки і може бути рекомендована до затвердження.

Доктор економічних наук, доцент
завідувач кафедри економічної теорії,
підприємництва та торгівлі
Хмельницького національного університету

Лариса ЛЮБОХИНЕЦЬ

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-наукову програму
«Економіка»
за спеціальністю 051 «Економіка»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

За сучасних умов, одним із важливих завдань є відновлення та розвиток українського бізнесу, який постраждав внаслідок війни в Україні, що обумовлює доцільність та необхідність підготовки фахівців у цій сфері. У рамках цього напрямку із застосуванням сучасних інформаційних технологій проводиться моделювання, дослідження й організація процесів управління в економічних системах. Саме такі умови створені в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця.

Освітньо-наукова програма має чітко окреслену мету, яка корелює із загальними та спеціальними компетентностями, зазначеними в ОНП. Перелік компонент ОНП розкриває логіку підготовки аспірантів та враховує вимоги щодо співвідношення обов'язкових і вибіркових компонент, а також обсягів практичної підготовки.

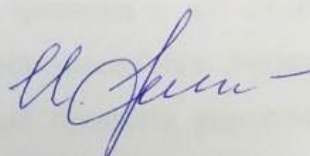
Аналіз структурно-логічної схеми ОНП запевнює, що вона розроблена із дотриманням вимог і враховує логічну послідовність викладання освітніх компонентів і має вагомий потенціал для якісного виконання програми підготовки аспірантів з економіки.

Суттєвою перевагою представленої на рецензування ОНП є визначені розробниками програмні результати навчання, які враховують орієнтацію програми на формування та розвиток компетентностей, необхідних для ефективного фахівця в сфері економіки.

Висновок: рецензована освітньо-наукова програма підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 051 «Економіка», пропонує комплексний підхід до підготовки фахівців у сфері економіки, забезпечує належну теоретичну та практичну підготовку та рекомендується до запровадження у навчальний процес.

Завідувач кафедри бізнес-економіки
та підприємництва Київського національного
економічного університету
імені Вадима Гетьмана,
доктор економічних наук, професор

Інна РЄПІНА

Підпис	<i>Ч. Репіної</i>
ЗАСВІДЧУЮ	
Начальник відділу кадрів Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана	
<i>Г. Н. Т. Терешко</i>	
" " 20__ р.	

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму "Економіка",
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
на здобуття освітнього ступеню доктор філософії,
за спеціальністю 051 Економіка, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові
науки, розроблену на кафедрі соціальної економіки Харківського
національного економічного університету імені Семена Кузнеця

Дослідження соціально-економічних процесів в умовах невизначеності, ризиків і рухливості політичних систем є науковою основою сучасного людського розвитку, а підготовка фахівців найвищої кваліфікації у цій сфері створює інтелектуальний потенціал, здатний провадити такі найважливіші дослідження.

В освітньо-науковій програмі обґрунтовано профіль підготовки здобувача, метою якої є підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у світовий науково-освітній простір фахівця ступеня доктора філософії в галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю 051 Економіка, здатного до виявлення та розв'язання комплексних проблем в економіці та інноваційній діяльності, до критичного аналізу наявних та генерування нових знань у галузі економічної науки, до самостійної науково-дослідницької, педагогічно-організаційної та практичної діяльності в сфері економіки, державного управління, бізнесу та освіти.

Освітньо-наукова програма «економіка», розроблена на кафедрі соціальної економіки ХНЕУ ім. С.Кузнеця повністю відповідає нормативно-правовим актам в галузі освіти і науки, зокрема Національній рамки кваліфікацій (Постанова Кабінету Міністрів України № 1341 від 23.11.2011 р. (із змінами відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 519 від 26.06.2020 р.); Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (із змінами); Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затверджений Постановою КМУ №44 від 12 січня 2022 р.; Стандарту вищої освіти зі спеціальності 051 Економіка для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Особливістю програми є її відповідність стратегії розвитку ХНЕУ ім. С. Кузнеця, що міститься у відповідних нормативних документах

університету, а саме: Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в аспірантурі (поза аспірантурою) та докторантурі Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (нова редакція); Положення про організацію освітнього процесу у ХНЕУ ім. С. Кузнеця; Положення про розроблення, затвердження, моніторинг, періодичний перегляд та оновлення освітніх програм у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (введено в дію наказом ректора № 237 від 30.12.2020 р.); Кодекс академічної доброчесності Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Позитивною рисою є наповнення освітньої програми сучасними науковими курсами світового рівня, а також залучення до викладання як видатних науковців, так і фахівців-практиків. Слід зауважити, що перша акредитація програми була надана Вищою Радою з оцінки наукових досліджень та вищої освіти (HIGH COUNCIL FOR THE EVALUATION OF RESEARCH AND HIGHER EDUCATION), Франція (сертифікат від 17.06.2019 р.), що свідчить про високу оцінку європейської наукової спільноти цієї програми.

Освітньо-наукова програма "Економіка", третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, на здобуття освітнього ступеню доктор філософії, за спеціальністю 051 Економіка, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, розроблена на кафедрі соціальної економіки Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця на високому науково-методичному рівні, повністю відповідає встановленим вимогам підготовки здобувачів вищої освіти, принципам і традиціям української науки.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Баранник Лілія Борисівна, д.е.н., професор, професор кафедри соціального забезпечення та податкової політики Університету митної справи та фінансів

Тараненко Вікторія Євгенівна, к.е.н., доцент, завідувачка кафедри соціального забезпечення та податкової політики Університету митної справи та фінансів

